

ським штатам – із цікавими репортажами, тематику яких було визначено у вересні 2012 р. через он-лайн голосування на сайті видання).

Англомовне видання *The Globe and Mail* започаткувало інтерактивну рубрику "Вибори 2012: Канадці в Америці" (було відібрано 50 канадців, що мешкають у США, які представляють широкий спектр точок зору, та є прибічниками як Демократичної, так і Республіканської партій. Від них отримується найактуальніша інформація про їх сприйняття ключових подій передвиборчої кампанії) [4].

Окрім цього, невід'ємною ознакою сучасності є і застосування карикатур та відеоматеріалів (дебати кандидатів у президенти та віце-президенти). Є кілька спеціальних матеріалів з історичними екскурсами. Прикладом може бути огляд результатів усіх президентських виборів у США у XX – на початку XXI ст. із картами та визначеними найбільш головними проблемами, що дискутувалися під час виборчих перегонів [5].

При висвітленні перебігу президентських виборів у США, канадська преса не тільки подає найбільш значущі факти, аналітичні матеріали про специфіку кампанії, програми кандидатів, прогнози щодо перемоги. Помітною складовою є й висвітлення канадсько-американських відносин, прогнозування їх змін у разі перемоги того чи іншого кандидата. Окрім того, необхідно відмітити і наявність критики США. Наприклад, негативно оцінюється сама система непрямих виборів голови сусідньої держави, а також методи передвибор-

чих перегонів, відзначається їх наклепницький характер, засуджується маніпулювання з боку ЗМІ, що вважається неприпустимим для країни, яка позиціонує себе як взірці демократії для всього світу [3]. Також у виданнях представлена і зворотна реакція читачів (коментарі у листах, на форумах, які з одного боку ілюструють думку певної частини канадців, з іншого – є відображенням політики редакції того чи іншого видання, які відбирають такі листи за власними критеріями).

Список використаних джерел

1. Мовчан Ю. П. Особливості розвитку преси в Канаді [Електронний ресурс] // Електронна бібліотека Інституту журналістики. – Режим доступу: <http://journalib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=380>.
2. Фісанов В. Особливості функціонування канадських ЗМІ: погляд з України // Матеріали Першої міжнародної конференції з Канадознавства, 26-28 лютого 2010 року. – Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2011. – С. 32-35.
3. Brousseau F. Une démocratie sclérosée / François Brousseau [Electronic resource] – Mode of access: <http://www.ledevoir.com/international/etats-unis/361410/une-democratie-sclerosee>.
4. Election 2012: Canadians in America. Interactive: Meet your Canadian guides to the U.S. election [Electronic resource] – Mode of access: <http://www.theglobeandmail.com/news/world/us-election/interactive-12-canadians-who-will-challenge-your-idea-of-the-united-states/article4380799/?from=4506412>.
5. Johnson R. Graphic: A look back at a century of U.S. elections / Richard Johnson [Electronic resource] – Mode of access: <http://news.nationalpost.com/2012/10/12/graphic-a-look-back-at-a-century-of-u-s-elections/>

Надійшла до редколегії 21.01.13

М. Бессонова, канд. ист. наук, доц.
Институт всемирной истории НАН Украины, Киев

ОСВЕЩЕНИЕ КАНАДСКОЙ ПРЕССОЙ ПРЕЗИДЕНТСКОЙ ПРЕДВЫБОРНОЙ КАМПАНИИ 2012 Г. В США

Особенностями освещения канадской национальной прессой президентских выборов в США являются большая активность англоязычных изданий, создание отдельных рубрик и спецпроектов, использование видеозаписей.

Ключевые слова: США, Канада, пресса, президентские выборы.

M. Bessonova, Ph.D (History), Associate Prof.
Institute of World History of NAS of Ukraine, Kyiv

THE CANADIAN PRESS COVERAGE OF THE THE U.S. PRESIDENTIAL ELECTION CAMPAIGN OF 2012

The main features of the Canadian national press coverage of the U.S. presidential race are the following: the more active publications in English-language segment, the creation of separate sections and special projects, the usage of video-information.

Key words: USA, Canada, press, presidential elections.

УДК 94(81):314.743(=161.2)

М. Бондаренко, здобувач
Дипломатична академія при МЗС України, Київ

УКРАЇНСЬКА ДІАСПОРА БРАЗИЛІЇ: ІСТОРІЯ ЗАСЕЛЕННЯ

Дане дослідження стосується міграційної політики Бразилії, яка мала вплив на еміграційні потоки з України з кінця XIX ст. до другої половини XX ст., та історії переселення українців до цієї південноамериканської країни.

Ключові слова: Бразилія, міграційна політика, еміграція, діаспора, Україна.

Постійне зростання масштабів переміщення населення між країнами із залученням різних верств робить міграцію однією з важливих форм міжнародного співжиття. З точки зору теорії міжнародних відносин виникає потреба визначити мотиви міграції та її спрямування, проаналізувати процеси адаптації до нових умов життя, етапи формування діаспори та інтенсивність і наслідки зв'язків з Батьківщиною, адже всі ці фактори мають вплив на стан та розвиток міждержавних відносин. Вивчення характеру переселення з України до Бразилії має велику актуальність для аналізу подальшого розвитку двосторонніх відносин між цими країнами.

Нині бракує наукових досліджень, які висвітлюють зв'язок між історичними процесами в Бразилії та Украї-

ні. Дане дослідження на основі законодавств Бразилії та даних по історії еміграції українців висвітлює умови еміграції українців до Бразилії, яка налічує понад 120 років і демонструє три активні хвилі: 1) з останньої чверті XIX ст. до Першої світової війни; 2) між Першою і Другою світовими війнами; 3) після Другої світової війни.

Наявність в Бразилії робочої сили рабів довгий час стримувала приплив вільних робочих рук з Європи. Переломним моментом стало скасування рабовласництва, що проходило декількома етапами. У 1850 р. Імператор Бразилії Педро II підписав Закон № 581/1850, згідно з яким привезення рабів стало поза законом [14]. У 1871 р. був прийнятий Закон № 2040/1871, відомий як Закон народжених на волі [15], відповідно до якого ста-

вали вільними діти, які народились від рабині після вступу закону в силу.

В цей період в країні з'явилися організації, метою яких було налагодження імміграції, схвалювались провінційні закони для надання фінансової допомоги та стимулювання переселення [11, с.5]. Бразилія використовувала політику надання субсидій на імміграцію на певні території.

З'явилися в Бразилії і перші українські переселенці. Ними дослідники вважають родину М. Морозовича з Галичини, яка прибула із Золочівщини у 1872 р. [2]. В наступні роки до Бразилії переселились окремі невеликі групи українців: група з Буковини у 1876 р. [4]; 8 українських родин у 1881 р. [7].

У 1886 р. у відповідності до Закону Бразилії № 3270/1886 [16] стали вільними всі раби віком понад 60 років. І хоча їх частка у робочій силі країни не була великою, це стало додатковим поштовхом для заохочення імміграції і з кінця 1880-х рр. уряд (федеральний або певного штату) не тільки повністю сплачував вартість переїзду до Бразилії, але і надавав певні гарантії щодо роботи [13, с.208]. За такою програмою у 1886 р. окремі українці з Галичини приїхали до м. Уніао-да-Віторія (штат Парана).

А після остаточного скасування рабства у 1888 р., у відповідності до Закону № 3353/1888 [17], чимало європейців побачили можливість реалізувати свої мрії в Бразилії. А в Бразилії європейські іммігранти сприймалися з романтичним піднесенням, позаяк мали принести з собою "сільськогосподарську цивілізацію в європейському стилі" [6, с.124]. Еліта Бразилії вважала, що саме іммігранти стануть головним фактором в розвитку сільського господарства країни.

В оточенні бразильського Імператора Педро II було вирішено запрошувати європейців і в Галичину було направлено тисячі вербувальних листів із запрошенням. Крім того на українських землях проводилась активна пропаганда через агентів.

У листопаді 1889 р. армія на чолі з Маршалом Деодоро да Фонсека скинула Імператора Педро II та проголосила Бразилію республікою і бразильська еліта продовжила підтримку імміграцію з Європи з метою расового "відбілювання" населення країни [6, с. 128]. Були підписані угоди з пароплавними компаніями, які зобов'язались перевезти до Бразилії тисячі іммігрантів, в тому числі і українців. На той момент Бразилія була зацікавлена не в тимчасових переселенцях, а у постійній робочій силі для розвитку країни, тому фінансова підтримка надавалась цілим родинам [13, с.210].

Безкоштовний переїзд та компенсаційні схеми для іммігрантів приваблювали дедалі більше українців: у 1891–1892 рр. понад 30 українських родин оселились в Санто-Інасіо і Томас-Коельо [7]. Період з 1895 р. до 1899 р. отримав назву "бразильська лихоманка", оскільки в цей час українські родини масово переселялись до цієї країни. До Бразилії прибуло близько 15 тисяч безземельних селян переважно з Північно-Східної Галичини [4].

Уряд Бразилії проводив політику заселення нових земель [2]. Проте землі українці отримували в дрімучих пралісах з незвичним тропічним кліматом, де без відповідних знарядь праці та в умовах антисанітарії переселенці зазнавали серйозних людських втрат [3].

Однак незважаючи на складні умови життя перших українських піонерів, у 1899–1907 рр. продовжилось масове переселення українців до Бразилії. В ці роки сюди з Галичини приїхало (вже за власний кошт) понад 1000 родин [2], які облаштувались у районі м. Пруден-тополіс, а також у південно-східній частині штату Парана та в північних районах штату Санта-Катаріна [5].

У 1892–1914 рр. до Бразилії також прибуло 120 родин з Наддніпрянщини і Західної Волині.

У 1908–1914 рр. під впливом розгорнутої бразильським урядом кампанії залучення робочої сили до будівництва залізниці між штатами Сан-Пауло та Ріо-Гранде-ду-Сул до Бразилії прибуло 18 500 українських емігрантів [3].

Таким чином за першу хвилю до Бразилії прибуло близько 45 тис. чол. (за даними перепису, проведеного українськими священиками в 1913–1914 рр.) [7].

Друга хвиля української імміграції припадає на роки між Першою і Другою світовими війнами. В цей час вже стало широко відомо про сприятливі умови в США й Канаді, тому еміграція в Бразилію різко скоротилася. В цей період до Бразилії прибуло приблизно 9 тис. осіб з Галичини, Волині, Полісся, Буковини і Закарпаття [3]. Відбувається поворот від "заробітчанської" до "колонізаторської" імміграції.

В той же час з 1920-х років бразильський уряд розгорнув політику обмеження імміграції. У 1921 р. виданий Указ, який забороняв імміграцію хворим, старим та дуже бідним, надавалась можливість депортувати іммігрантів, які проживали в країні менше 5 років та становили загрозу громадському порядку [8]. Протягом наступного року видано ще декілька підзаконних актів щодо необхідності перевірки стану здоров'я іммігрантів, контролю над компаніями перевізниками та правил надання та відмови у візах.

У 1930 р. до влади в Бразилії прийшли націоналістичні сили на чолі з Ж.Варгасом., країна починає процес індустріалізації та виходить з-під тотального контролю сільгоспвиробників. Уряд вважає, що іммігранти винні у високому рівні безробіття та президент країни видає Указ № 19482/1930, відповідно до якого в'їзд до країни став обмеженим, перевага надавалась іммігрантам для сільського господарства, водночас визначалось, що на підприємстві не може працювати більше 1/3 іноземців від загальної кількості працівників [19] (що відповідало нормам Конституції 1934, 1937 та 1946 рр. і протрималось до 1968 р.). У 1934 р. до цих вимог додалися обмеження щодо етнічного походження. У 1937 р. була введена система квот.

Але після Другої Світової війни відбулась нова хвиля імміграції до Бразилії у зв'язку з тим, що одним із завдань зовнішньої політики Бразилії стало забезпечення участі країни у важливих ініціативах міжнародної спільноти, зокрема у програмі розселення біженців та переселенців. Таким чином Бразилія не тільки брала активну участь у діяльності міжнародних організацій, але і могла забезпечити країну кваліфікованою робочою силою [10, с. 66]. У законодавстві Бразилії було забезпечено рівність у правах між бразильськими працівниками та іммігрантами і членами їх сімей.

З 1947 р. до 1951 р. приїхало понад 7 тисяч українців до штатів Парана, Сан-Пауло, Ріо-Гранде-ду-Сул та ін. Ця хвиля іммігрантів складалася зі спеціалістів, які були знайомі з тогочасними технологіями, багато хто з них належав до прошарку інтелігенції [7]. Однак переважна частина цієї інтелігенції не змогла пристосуватися до складних умов життя в Бразилії, тому з часом відбулась хвиля рееміграції: частина українців переїхала до США й Канади.

Поступово у 1950-х роках приплив українців до Бразилії загальмувався і врешті-решт майже припинився. Більше того, встановлення політичної диктатури в цій країні призвело до продовження рееміграції до США та Канади, і навіть до повернення невеликої частини переселенців до Радянського Союзу.

Таким чином найактивнішою хвилею переселення українців до Бразилії була перша хвиля кінця 19-го ст. – початку 20-го ст. Причиною міграції став попит на робо-

чу силу в Бразилії та наслідки воєн в Європі. До еміграції українських селян спричинилась також пропаганда.

Українці в Бразилії проживають, в основному, у штатах Парана, Санта-Катаріна, Сан-Пауло та Ріо-Гранде-до-Сул.

Бразилія виграла від переселення українців, так як були вирішені завдання "імпорту європейської культури ведення сільського господарства", українці сприяли омолодженню та осучасненню структури трудових ресурсів країни, були заселені та оброблені землі на півдні Бразилії.

Список використаних джерел

1. Бондаренко М. Українська діаспора в Бразилії // Українознавство. – 2008. – № 2. – С. 351-356.
2. Верига В. Українці поза межами України, початки української діаспори (до 1914 р.). – <http://storinka-m.kiev.ua/article.php?id=244>.
3. Закревська Я. Бразилійська Україна зблизка // Дзвін. – 1993. – № 2-3. – С. 130.
4. Рибалко П. Еміграція і переселення українців поза межі України. – <http://www.readbookz.com/book/2017686.html>.
5. Українська громада Бразилії // Народний оглядач. – 2004. – 23 червня. – <http://observer.sd.org.ua/news.php?id=4082>.
6. Andreazza M.L., Nadalin S.O. The Context of Colonization in Southern Brazil and the Immigrant Family // Brazilian Journal of Population Studies: Campinas, 1999/2000. – No2. – pp. 121-144.
7. Boruszenko O. Os Ucrainianos – Curitiba: Boletim informativo da Casa Romario Martins, 1995. – № 108. – V. 22. – P. 13.
8. Da Souza Ramos J. Brazil and its immigrants, 1880-1925: the definition of the ideal immigrant. [Електронний ресурс] <http://barthes.ens.fr/clio/revues/AHI/articles/english/jair.html>.
9. Everett C. Organized Labor in Brazil 1900-1937: From Anarchist Origins to Government Control. [Електронний ресурс] <http://libcom.org/history/organized-labor-brazil-1900-1937-anarchist-origins-government-control-colin-everett>.

history/organized-labor-brazil-1900-1937-anarchist-origins-government-control-colin-everett.

10. Fischel de Andrade J.H.. Brazil and the IRO (1946–1952) // Refugee Survey Quarterly, 2011. – Vol. 30. – No1, pp. 65-88.

11. Holloway T.H. Immigration & Abolition: The Transition from Slave to Free Labor in the São Paulo Coffee Zone // Essays Concerning the Socio-Economic History of Brazil and Portuguese India. [eds. Dauril Alden and Warren Dean], 1977. [Електронний ресурс] http://ucdavis.academia.edu/TomHolloway/Papers/147960/Immigration_and_Abolition_The_Transition_from_Slave_to_Free_Labor_in_the_Sao_Paulo_Coffee_Zone.

12. Hudson R.A. Brazil: A Country Study. Washington: GPO for the Library of Congress, 1997. [Електронний ресурс] <http://countrystudies.us/brazil/13.htm>.

13. Klein H.S. European and Asian Migration to Brazil // The Cambridge Survey of World Migration / [edited by Robin Cohen]. – Cambridge University Press, 1995. – pp. 208-215.

14. Lei No 581 de 04.09.1850. Estabelece medidas para a repressao do trafico de africanos neste Imperio. [Електронний ресурс] http://www.planalto.gov.br/ccivil_03/Leis/LIM/LIM581.htm.

15. Lei Nº 2040 de 28.09.1871 Lei do ventre livre. [Електронний ресурс] <http://www.camara.gov.br/internet/infodoc/conteudo/colecoes/legislacao/legimpcd-06/leis1871/pdf17.pdf#page=6>.

16. Lei No 3.270, de 28.09.1885 Regula a extinção gradual do elemento servil. [Електронний ресурс] <http://www2.camara.gov.br/legin/fed/lei/1824-1899/lei-3270-28-setembro-1885-543466-publicacaooriginal-53780-pl.html>.

17. Lei No 3.353, de 13.05.1888. Declara extinta a escravidão no Brasil. [Електронний ресурс] <http://www.planalto.gov.br/03/Leis/LIM/LIM3353.htm>.

18. Lei No 6.815, de 19.08. 1980. Define a situacao juridica do estrangeiro no Brasil, cria o Conselho Nacional de Imigracao. [Електронний ресурс] http://www.planalto.gov.br/ccivil_03/leis/6815.htm.

19. Soares Lippi C., Genovez Parreira C., Soares C. and Dolabella V., Oliveira Batista V. Migration flows in the contemporary world: an analysis of the Brazilian migratory policy. [Електронний ресурс] <http://saopaulo2011.ipsa.org/sites/default/files/papers/paper-1903.pdf>

Надійшла до редколегії 21.01.13

Н. Бондаренко, соискатель

Дипломатическая академия при МИД Украины, Киев

УКРАИНСКАЯ ДИАСПОРА БРАЗИЛИИ: ИСТОРИЯ ЗАСЕЛЕНИЯ

Данное исследование касается миграционной политики Бразилии, которая имела влияние на эмиграционные потоки из Украины с конца XIX в. до второй половины XX в., и истории переселения украинцев в эту южноамериканскую страну.

Ключевые слова: Бразилия, миграционная политика, эмиграция, диаспора, Украина.

M. Bondarenko, Applicant

Diplomatic Academy of the Ministry of Foreign Affairs of Ukraine, Kyiv

UKRAINIAN DIASPORA IN BRAZIL: MIGRATION HISTORY

This research work shows the migration policy of Brazil, which had an impact on immigration flows from Ukraine from the end of the 19th century till the second half of the 20th century, and the history of Ukrainian migration to this South American country.

Key words: Brazil, migration policy, emigration, diaspora, Ukraine.

УДК 94[(410):(417/419):(416)]:327 Тетчер

Т. Волков, асп.

КНУ імені Тараса Шевченка, Київ

"ОЛЬСТЕРСЬКА ПРОБЛЕМА" ТА БРИТАНСЬКО-ІРЛАНДСЬКІ ВІДНОСИНИ ЧАСІВ ПРЕМ'ЄРСТВА ТЕТЧЕР

У статті досліджуються британсько-ірландські відносини часів прем'єрства Тетчер, коли Консервативна партія Великої Британії була правлячою. Розкривається суть даних відносин. Проаналізовано їх вплив на вирішення міжоб'єднаних протиріччя в Північній Ірландії.

Ключові слова: Тетчер, Велика Британія, Північна Ірландія, Ольстерська проблема.

З другої половини XX ст. все вагомішу роль в міжнародних відносинах почали відігравати регіональні конфлікти, підґрунтям яких, частіше за все, є етнічно-релігійні протиріччя. "Ольстерська проблема" є прикладом такого конфлікту, який і нині має важливе міжнародне значення і тому є актуальним для наукових досліджень.

Острів Ірландія поділений на два державні утворення: Республіка Ірландія, яка є незалежною, та Північна Ірландія (її ще називають Ольстером), яка є складовою частиною Великої Британії. Треба зазначити, що більшість населення Північної Ірландії протестантського

віросповідання (юніоністи), та виступають за незмінність державного статусу своєї країни. В той самий час, як в Республіці Ірландії, так і в Ольстері, багато прихильників об'єднання острова в єдине ціле, які здебільшого є католиками (республіканці). В непримиренному антагонізмі цих двох спільнот, в радикальній полярності, безкомпромісності їх прагнень є суть "ольстерської проблеми". "Ольстерська проблема" – цілий комплекс протиріч, як внутрішньополітичного, так і міждержавного характерів, який породило вищевказане протистояння.